

С.П. ГОЛОВАШ, лікар ветеринарної медицини, спеціаліст з відтворення ТОВ «Українська молочна компанія»

СТИМУЛЯЦІЯ І СИНХРОНІЗАЦІЯ ОХОТИ В КОРІВ НА МОЛОЧНИХ КОМПЛЕКСАХ

Відтоді як існує молочне скотарство перед спеціалістами на фермах і в приватному секторі постала проблема відтворення корів і забезпечення ферм якісним ремонтним молодняком. З упровадженням у скотарстві штучного осіменіння найскладнішим завданням для персоналу й фахівців стали такі складові цього процесу, як виявлення корів в охоті та визначення оптимального часу для осіменіння.

Підходи вирішення цієї проблеми відрізняються залежно від системи утримання корів.

За прив'язного утримання виявленням корів в охоті, як правило, займалися оператори машинного доїння. У кожній доярки була група корів – 50–60 голів, за якими вона постійно спостерігала, знала особливості кожної з них. При зміні поведінки, зменшенні надою та за іншими показниками їй вдавалося досить успішно виявляти корів в охоті, а отже, їх вчасно осіменяли. Нині дедалі більше молочних ферм здійснюють реконструкцію, обладнують доїльні зали й переходять на безприв'язну систему утримання корів, часто-густо без використання випасу і вигульних майданчиків. При такому методі утримання корови перебувають у групах по 50–300 особин (залежно від розмірів ферми), і візуально виявити тварин в охоті стає набагато складніше.

Тому сьогодні на сучасних промислових комплексах спеціалісти використовують у технологічному циклі декілька методів. До основних, які застосовуються найчастіше, можна зарахувати такі:

- синхронізація статевого циклу корів або синхронізація овуляції;
- метод автоматизованого контролю рухової активності;
- маркування кореня хвоста корів фарбою.

Ці методи можна використовувати окремо або в комбінації, як доповнення один одного. Отже, розглянемо сильні й слабкі сторони кожного з означених методів.

Синхронізація статевого циклу. Цей метод на сучасних фермах набуває щодалі більшої популярності завдяки тому, що фактично виключає необхідність виявляти корів в охоті. Групу тварин, яка підлягає осіменінню, обробляють гормональними препаратами згідно з чіткими схемами, й осіменіння всієї групи здійснюють у зазначений час.

До плюсів синхронізації слід віднести також той факт, що гормональні препарати допомагають лікувати такі гінекологічні хвороби, як ендометрити, фолікулярна та лютеїнова кісти яєчників, гіпофункція яєчників й інші захворювання.

Але в той же час синхронізація має й свої недоліки. Це насамперед додаткові витрати на придбання гормональних препаратів, які ніколи не були дешевими (й простежується тенденція до ще більшого їх подорожчання), що відповідно впливає на собівартість молока. Ще один суттєвий недолік – те, що при тотальній синхронізації на фермі зменшується такий показник, як відсоток (%) виявлення корів в охоті. Це відношення кількості корів, яких осіменили, до тих, які підлягають осіменінню за певну кількість статевих циклів (статевий цикл – 21 доба). Давайте розглянемо на прикладі.

Припустимо, ми провели синхронізацію й осіменили групу корів. Щоб здійснити ультразвукову діагностику, потрібно чекати 30–35 днів. Потім знову синхронізація для неплідних мінімум 10 днів і наступне осіменіння. Тобто виходить, що осіменіння ми проводимо 1 раз за 40–45 днів, іншими словами –

Рис. 1. Схеми синхронізації статевого циклу

1 раз за 2 статевих цикли. При такому підході ми можемо розраховувати, що показник виявлення корів в охоті по фермі становитиме приблизно 50 %. Для підвищення цього показника доцільно запровадити одну з методик виявлення перегулів після синхронізації й осіменіння цих корів упродовж 21 доби. Тут у пригоді можуть стати методи автоматизованого контролю рухової активності та маркування кореня хвоста корів фарбою.

Метод автоматизованого контролю рухової активності. При використанні сучасного доїльного залу більшість брендів пропонують систему контролю рухової активності як опцію. Або ж обладнання можна встановити як окремих модулів, незалежний від доїльного залу. Сучасні системи автоматизованого контролю рухової активності, при правильному їх використанні, забезпечують досить добрі результати з виявлення корів в охоті, але слід пам'ятати про те, що це складне технічне обладнання, і воно має свою вартість як у придбанні, так і в обслуговуванні.

Для визначення корів в охоті також можна успішно використовувати й **метод маркування кореня хвоста фарбою.**

Цей метод широко використовується як у Сполучених Штатах Америки, так і в європейських країнах, до того ж незалежно від розмірів ферми і кількості поголів'я. Єдиним обмеженням є те, що секції для утримання корів мають бути обладнані хедлоками (система автоматичної фіксації). Потрібно раз на день, після доїння, зафіксувати корів, і технік зі штучного осіменіння одночасно проводить маркування кореня хвоста й дослідження на предмет охоти в корів, у яких маркер стерто внаслідок садок.

На сьогодні в ТОВ «Українська молочна компанія» успішно використовуються всі три вищезазначені методи.

До виявлення корів в охоті й осіменіння приступаємо, коли вони досягнуть 45-ї доби лактації. Паралельно використовуємо контроль рухової активності й маркування кореня хвоста.

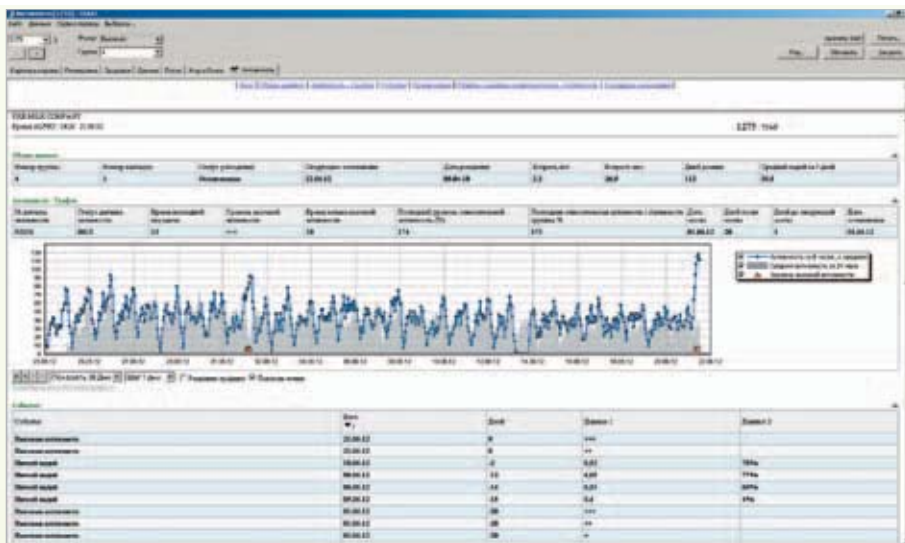

Рис. 2. Автоматизований контроль рухової активності

Ми даємо можливість коровам самостійно прийти в охоту й проводимо штучне осіменіння. Синхронізація розпочинається на 67–73-тю добу лактації – ін'єкція сурфагону за системою Ovsinh, осіменіння – відповідно на 77–83-тю добу лактації. Контроль рухової активності й маркування кореня хвоста проводяться весь час, поки в корови не буде підтверджено тільності. Таким чином вдається успішно виявляти як перегули після синхронізації, так і спонтанну охоту. Відсоток заплідне-

ності корів, виявлених за допомогою контролю рухової активності, становить 37 %, маркування кореня хвоста – 37 %, синхронізації – 33 %. Причому за допомогою кожного методу отримуємо приблизно однакову кількість тільних корів.

Телиць у господарстві штучно осіменюють виключно за допомогою методу маркування кореня хвоста. Відсоток виявлення телиць в охоті становить 85 %, заплідненість звичайною спермою – 60 %, сексованою – 50 %.

Рис. 3. Маркування кореня хвоста корів фарбою

УВАГА! ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА НА ЖУРНАЛ НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2014 РОКУ!